TTB IGBO

ỤGBỌ NKE NDỤ (UNN) – 0125

Ọpụpụ 17

Miri sọpụtara site na nkume etiri ihe; Agha megide Amalek

Ụmụ Izrael arapụworị Ijipt wee malite ijeghari n'ọzara. Ha nọ na njem ha ijeru ugwu Saịna. Ha enweworị ụzọ nnwapụta asaa dịka ha na-aga bụ ndi bụ onyoghonyogho nke ndụ nke onye-nke-Kraịst.Cheta nke ọma na, *"... ihe ndia nēmeri ndi ahu n'uzọ ihe-atù; ewe de ha n'akwukwọ nsọ ka ha we buru ihe idu ayi ọdú, ndi ọgwugwu oge ndia ruteworo"(2 Kọr.10:11).* Ọ ga-adị nma ma ndi nke Kraịst nile gụa ma rubekwa isi nye ihe ọmụmụ ndi a nile. Enyere anyị ihe mmụta ndi a dịka ihe esere-ese ma ihe ha kụziri doro anya nke ọma.

MIRI SỤPỤTARA SITE NA NKUME ETIRI IHE

Ka ha na-aga njem n'ọzara, akpịrị malitere ịkpọ ụmụ Izrael nkụ bụ nke mere ka ha malite ịtamu ntamụ.

Lee Ọpụpụ 17:1-7:

"1 Nzukọ nile nke umu Israel we si n'ọzara Sin bulie ije, na nbuli-ije nile ha, n'okwu-ọnu Jehova, ha we ma ulo-ikwū-ha na Refidim: ma ọ dighi miri ndi Israel gāṅu. 2 Ndi Israel we so Moses se okwu, si, Nyenu ayi miri ka ayi ṅua. Moses we si ha, Gini mere unu som nēse okwu? gini mere unu nānwa Jehova? 3 Akpiri miri we kpọ ndi Israel nku n'ebe ahu; ndi ahu we tamu ntamu megide Moses, si, ọ̀ bu kwa n'ihi gini ka i meworo ka ayi si n'Ijipt rigota, iwere akpiri-ikpọ-nku me ka ayi na umu-ayi na anu-ulo-ayi, nwua? 4 Moses we tikue Jehova, si, Gini ka m'gēme ndi nka? ọ fọduru ihe ntà ka ha tuḅuem na nkume. 5 Jehova we si Moses, Gabiga n'iru ndim, chiri kwa ufọdu nime ndi-okenye

Israel ka ha so gi je; nkpa-n'aka-gi kwa, nke i ji ti osimiri Nail, were ya n'aka-gi, je. 6 Le, M'gaje iguzo n'iru gi n'ebe ahu n'elu oké nkume nime Horeb, i gēti oké nkume ahu ihe, miri gēsi kwa nime ya puta, ka ndim we ṅua. Moses we me otú a n'anya ndi-okenye Israel. 7 O we kpọ aha ebe ahu Masa, na Meriba, n'ihi ise-okwu nke umu Israel, na n'ihi na ha nwara Jehova, si, Jehova, Ọ̀ nọ n'etiti ayi, ma-ọbu na Ọ nọghi?"

Ụmụ Izrael narị ekpesa nkpesa rue ugbu a.Mgbe nile mkpa ọbụla chere ha n'iru ha na-amalite ntamụ na ịba mba n'iwe. Ma Chineke na-esite n'amara Ya egboro ha mkpa ndi ahụ. Mgbe ihe ọzọ ga-adapụta ha na-ebido akwa na nkpesa na inyopụta ntụpọ dị iche iche. Ọtụtụ Chọch nọ n'ogo nke ime mụo dị otu a ebe ha na-akụrụ na ha bụ ọkasị nma n'ihe nile.

Nkpesa ha mere o ji fọdụ nwa ihe nta ka Mosis nyefee onye ọzọ ije-ozi ya. Ma Chineke rọpụtaara Izrael. "*Jehova we si Moses, Gabiga n'iru ndim, chiri kwa ufọdu nime ndi-okenye Israel ka ha so gi je; nkpa-n'aka-gi kwa, nke i ji ti osimiri Nail, were ya n'aka-gi, je***."** Nke ahụ bụ nkpa-n'aka ahụ enyere Mosis mgbe ọ na-alaghachi n'Ijipt. Ọ bụrị ejiri mara na akara pụrụ iche na-egosi ikike na ịchị-isi nke Mosis nwere. Ọ bụ nkpa-n'aka ahụ ka Mosis ji tie nkume ahụ mee ka miri site na ya sụpụta.

Nke a bụ nke mbụ akọtara banyeere "nkume" na "miri" ahụ sitere na nkume sụpụta. Gịnị ka nke ahụ na-akụzi? Arapụghị ka anyị bido ịtụ ero, ma ọ bụ jiri amam-ihe nke aka anyị chọpụtara onwe anyị nke a. Mọ-Nsọ Chineke ji aka Ya kọwaara anyi nke a na 1 Kọr.10"1-4 bụ ebe ọ na-asị otu a, *"N'ihi na achọghm, umu-nnam, ka unu ghara imara, na nna-ayi-hà nile nọri n'okpuru igwe-oji ahu, ha nile gabiga-kwa-ra oké osimiri ahu; 2 eme-kwa-ra ha nile baptism ibà nime Moses nime igwe-oji ahu na nime oké osimiri ahu; 3 ha nile ri-kwa-ra otù ihe-oriri ahu nke mọ; 4 ha nile ṅu-kwa-ra otù ihe-ọṅuṅu ahu nke mọ: n'ihi na ha nāṅu miri nke*

si na nkume nke mọ nke soro ha: nkume ahu bu kwa Kraist." Achịcha nke Izrael riworo bụ Mana, bụrị onyoghonyogho nke Kraịst Onye bụ Achịcha nke ndụ ahụ. Kraịst bụkwa Miri nke Ndụ, ebe nkume ahụ bụkwa onyoghonyogho na-egosi Kraịst. Nke a na-egosi ihe dị iche site n'ekweghị ekwe nke Izrael ebe o metụtara akataka nkume ahụ. Ọ mere ka asị na Izrael ji ihe yiri ngige-udude na nkpa-n'aka eji amị-apịara apịa mee nwee ihe ndabeere. Anwụrụ-ọkụ nke obi-abụa kpuchiri iru Chineke zonarị ha.

Nkume ahụ bụ ihe ngosi esere-ese nke Onye-nwe-anyị Jisọs Kraịst. Abụọma 61:2 na-asị, "*M'nēsi na nsọtu uwa kpọkue Gi, mḇe, obim nādighi ike: Rue n'oké nkume nke kam elu ka I gēdurum je."* Nke ahụ bụ Kraịst. Onye-ọbụ-abụọma kwukwara ọzọ sị, "*Ha we cheta na Chineke bu oké nkume-ha, Cheta kwa na Chineke Nke kachasi ihe nile elu bu Onye-nḇaputa-ha"(Abụọma 78:35).* Ọzọkwa Pita gwara anyị**,"** *N'ihi na ekwuru n'ihe edeworo n'akwukwọ nsọ, si, Le, anamatọḇọ na Zaion otù isi nkume nime nkuku ntọ-ala, nke bu ihe arọputara, buru kwa ihe anāsọpuru: Onye kwe-kwa-ra na Ya, agaghi-eme ka ihere me ya ma-ọli. 7 Ya mere ọ bu unu, bú ndi kwere ekwe, ka nsọpuru ahu diri: ma n'ebe ndi nādighi-ekwe nọ, Nkume nke ndi nēwu ulo juru, Nke ahu ka emere isi nkuku ulo; 8 na, Nkume isu-ngọngọ, na oké nkume nke ima-n'ọnyà; n'ihi na ha nāsu ngọngọ n'okwu ahu, ebe ha nēkweyeghi ekweye: edo-kwa-ra ha ka ha me ihe a"(1Pita 2:6-8).* Na nchịkọta, Pọl onye-ozi nyere anyị ndụmọdụ na 1Kọr.3:11, "*N'ihi na ọ dighi onye ọ bula puru itọ ntọ-ala ọzọ ma-ọbughi Nke atọworo, Nke bu Jisus Kraist."*

Dịka otu abụ si kwue ya, Onye-nwe-anyị Jisọs Kraịst bụ "nkume eji-ezu ike n'ọzara." Ọ bụ ezie na ihe atụ a gosiri Ya ka Onye bụ nkume ntọ-ala —ebe ana-adabere wee zue ike na nke ewukwasịrị nzukọ n'elụ Ya---nkume bụ ebe anyị na-agbaga iji nweta ma ṅụakwa mmiri ọma. Ma madụ apụghị inwete miri siri ike ka nkume site na nkume na-asụpụta. Ịchọ nke ahụ ga-adi ka madụ ịtụ anya inwete ọbara site osisi tọnịp, ma

ọ bụ miri-oroma site na ihe ana-ejide aka were akpọchị ọnụ-ụzọ ulo. Madụ pụrụ ikiri ịma nma na isi ike nke nkume. ọtụtụ ihe mmụta na-esitekwa na ya pụta. Ị pụrụ inyocha ya nke uku n'ọmụmụ, ma Ị pụghị ịṅụ ya ka miri. Jisọs bụ Nkume ahụ, ma ndụ ọma Ya apụghị inye gị nzọpụta. Nkụzi Ya dị iche iche apụghị ịzọpụta mkpụrụ-obi madụ ọbụla. Ndụ na nkụzi Ya yiri nkume mable mara nma nke esekwara ihe osise mara nma, nke ọ bụ Ị gbaso ha na ndụ gị ha apụghị ịzọpụta gị. Ịgbaso ozizi Kraịst pụrụ ịgbanwe agwa gị ụfọdụ, ma Jisos ka bụkwa nkume ahụ pụrụ ịghọrọ gị ihe nkpọbi ụkwụ.

I nwere ike dakwasị n'elu Nkume ahụ bụ Jisọs Kraịst iji nwee nzọpụta, ma onweghi ihe omume nke anụ-arụ efu pụrụ ime ka miri site na Nkume ahụ pụta. Ọ bụ nanị mgbe etiri Nkume ahụ ihe-otiti bụ mgbe O ji mụpụta miri na-enye ndụ. Akpọgidere Jisọs n'Obe n'ezie, ma ọ dịghị ihe ọzọ pụrụ ịzọpụta gị ma ewezuga na I kweere na ọ bụ nihi nmehie gị mere eji kpọgbue Ya. Nkume ahụ etiri nkpa-n'aka bụ onyoghonyogho nke onwụ Jisọs Kraịst nwụrụ.

N'ime Akwụkọ Ọnụ-ọgụgụ agwakwara anyị ọzọ na ụmụ-Izrael kpesakwara ọzọ na ha enweghị miri ọṅụṅụ. Na mbụ mgbe ahụ Izrael tamuru nihi akpịrị ịkpọ-nkụ Chineke gwara Mosis ka o tie nkume ahụ ihe otiti bụ nke mere ka miri site na ya sụpụta. Ma n'ime Akwụkwọ Ọnụ-ọgụgụ Chineke nyere Mosis ntụzi-aka dị iche. Ọ gwara Mosis sị, "*Were nkpa-n'aka ahu, kpọkọta kwa nzukọ Israel, gi onwe-gi, na Eron, bú nwa-nne-gi, unu gwa nkume ahu di elu okwu n'anya-ha, ka ọ we nye miri-ya; i gēme kwa ka miri si na nkume ahu di elu putara ha: i gēme kwa ka nzukọ ahu na anu-ulo-ha ṅua miri"(Ọnụ-ọgụgụ 20:8).* Ọlụ Mosis ugbu a bụ ịgwa Nkume ahụ okwu nihi na etiwori Nkume ihe otiti. Akpọgburu Kraịst kemgbe otu Puku arọ na narị arọ iri iteghete gara aga nke mere na mgbe ahụ O tiri mkpu si, "Ọ gwụsịwo..."(Jọn19:30),ihe nile gwụrụrị n'ezie. Ọ dịghị mkpa bụ ịkpọgide Kraịst n'Obe ọzọ. Ihe Kraịst meere mụ na gị juru Chineke afọ nke ọma. Ajụjụ dị mkpa Ị na-aghaghị

ịza bụ nke a,”Ọlụ ahụ Kraịst lụrụ nihi gị n’Obe ọmasịrị gi?” Ọ nwụrụ iji zọpụta gị. Ọ bụ nanị otu ihe ka Chineke na-achọ n’aka gị bụ ka I kwere n’Ọkpara Ya na ihe ahụ O meere gị.

Ngọzi n’ihe nke ime mụọ na-esite na Nkume ahụ bụ Jisọs Kraịst abịa n’ọgbọ a. Miri nke ngọzi na-asụpụta wee tajụa akpịrị nile kpọro nkụ. Efesọs 1:3na-agwa anyị otu a, “*Onye agọziri agọzi ka Ọ bu, bú Chineke na Nna nke Onye-nwe-ayi Jisus Kraist, Onye were ngọzi nile ọ bula nke Mọ Nsọ gọzie ayi n'ebe di n'elu-igwe nime Kraist.”* Etiri Nkume ahụ ihe-otiti nanị otu mgbe bụkwa mgbe miri dị ukuu sitere na Ya pụta. Ọdọ miri ahụ ejubigawo oke. Osimiri ejubigawo ọnọ-ọnụ ya. Ụwa a nile erughị eru iji dọba Miri sitere na ya mịpụta. Ma na-agbanyeghị nke ahụ, aka nwere ọtụtụ mkpụrụ obi na ire kpọrọ nkụ nihi ịchọ miri ọṅụṅụ. Ọtụtụ puku madụ ka na-anwụ n’akpịrị ịkpọ-nkụ nke miri nke ime mmụọ. Ọwa-miri akpọchiwo nihi obi-abụanke ndi madụ, nmehie na agwa “ọ-gbasaara-onye!” Ọ kasị njọ bụ na ndi na-akụrụ na ha maara Kraịst, bụ ndi na-amaghị Ya n’ezie, awụchiwo ya bụ ọwa-miri

Ndi enyi M, ọ na-abụ M legharịa anya gburugburu obi ajọọ M njọ. Ụwa jupụrara na ndi akpịrị na-akpọ nkụ. Ka M jụa gị ajụjụ a, I jeruwo na Nkume ahụ etiri ihe otiti maka ịṅụrụ miri nke onwe gị? Chineke sị na ọ bụrụ na Ị ṅụa miri ahụ akpịrị agaghị akpọkwa gị nkụ ọzọ.

EBUM-AGHA MEGIDE AMALEK

Dịka ha nọ na njem nke ọzara ha ahụ ndi-Izrael zutere ndi Amalek, nke na-anọchi anya anụ-arụ n’Akwụkwọ Nsọ. Nnwapụta a bu ihe ọzọ anyị kwesirị iji mụta ihe.

Lee n’Ọpụpụ 17:8-13:

“***Amalek we bia, buso Israel agha nime Refidim. 9 Moses we si Joshua, Rọputara ayi ndikom, pua, buso Amalek agha; echi mu onwem ganēguzo onwem n'elu ugwu ntà nka, nējide nkpa-n'aka Chineke***

n'akam. 10 Joshua we me dika Moses siri ya, ibuso Amalek agha: ma Moses na Eron na Hua rigoro n'elu ugwu ntà ahu. 11 O rue, mḅe Moses weliri aka-ya elu, na Israel kariri ike: ma mḅe o mere ka aka-ya zuru ike, Amalek kariri ike. 12 Ma aka Moses abua di arọ́; ha we were nkume, tiye ya n'okpuru ya, ọ nọkwasi ya; Eron na Hua we jide aka-ya abua elu, otù onye n'otù akuku, ibe-ya n'akuku ọzọ; aka-ya abua we nēguzosi ike rue ọdida-anyanwu. 13 Joshua we me ka ike gwu Amalek n'ọnu mma-agha"

Amalek bụrị nwa-nwa Ịsọ, ha aghọwokwari ndi iro nke Izrael. Iro ha megide Izrael akwụsịghị akwụsị. N'ime akụkọ a, ụmụ-Izrael buru agha nke mbụ ha. Ịsọ bụkwa ihe na-egosi ọlụ nke anụ-arụ. Otu ahụ Izrael na-enweghị ike nke onwe ha imeri, n'otu aka ahụ mụ na gị apụghịkwa imeri site n'ịdabeere nanị n'ike nke onwe anyi. Anụ-arụ na-ebu agha mgide mụo ebe mụọ na-ebukwa agha megide anụ-arụ. Pọl kọwara nke a na Galesha 5;17, *"'ihi na agu nāgu anu-aru megide Mọ Nsọ, agu nāgu kwa Mọ Nsọ megide anu-aru; n'ihi na ndia nēmegide onwe-ha; ka unu we ghara ime ihe ndia ọ bula unu nāchọ ime.."* Nke a bụ ihe anyị hụrụ n'ọzara ebe Iztael na Amalek na-eburịta agha ha.

Ị kpachaa anya nke ọma Ị ga-ahụ na eburu agha a n'elu ugwu. Ejikwa ekpere lụa ya. Izrael emerighị n'agha ahụ site n'ike nke onwe ha nihi na ha bụrị igwe ndi ana-azụghi azụ n'ibu agha. Ọ bụ Mosis lụrụ wee meriekwa n'agha ahụ. Izrael na-amalite ịda mba n'agha ahụ mgbe ọbụla aka malitere igbu Mosis mgbu mee ka o wetue aka ya. Ewezuga Mosis, ụmụ-Izrael agaaraghi emeri n'agha ahụ. Ihe dị mkpa anyị icheta bụ na ọ bụ nanị Mọ-nsọ pụrụ inye anyị mmeri megide anụ-arụ. Mmeri na-adị mgbe ọbụla onye kwere ekwe gara ije n'ime mmụọ. Mgbe ọbụla mụ na gị gbakụtara Mọ-nsọ azụ, Amalek, bụ anụ-arụ, na-enwe mmeri n'ụzọ dị mfe. Mgbe nile Mosis weliri aka ya elu, Ndi-Izrael na-enwe mmeri. Mụ na gị enweghị ike iguzogide anụ-arụ. Ọ bụ nanị Mọ nke Chineke pụrụ inye anyị mmeri.

Ahịrị-uche 13 sị na Jọshụa meririị ndi-iro ya nile. Ka anyị kwụsịtụ nwa mgbe iji tụlee banyeere nwoke a. O bụ ya gaje ịnọchị n'ọkwa Mosis. Anyị kwesirị ịhụ na amalitewo ijikebe ya nihi ọlụ ahụ. Ọ bụ ezie na ọ bụ madụ efu dịka anyị ma Chineke na-akwado ya ịlụ ọlụ ahụ na-echere ya n'ọdị n'iru. Chineke gwara Mosis ka ọ kwugharịa ya ọtụtụ mgbe na ntị Jọshụa na aghaghị ikpochapụ Amalek site n'ụwa.

Ma Chineke n'Onwe Ya gaje ibibi anụ-arụ. Ekele dịịrị Chineke nihi nke a. Mgbe Onye-nwe-anyị weliri Nzukọ laa n'Eligwe, Ọ gaje ịgbanwe ihe a. 1 Kọr.15:52 mere ka nke a doo anya. "*N'oge dikarisiri ntà, n'otù ntabi-anya, mb̧e agāfù opì ikpe-azu: n'ihi na agāfù opì, agēme kwa ka ndi nwuru anwu si n'ọnwu bilie nāpughi ire uré, agēnwo kwa ayi onwe-ayi."* Ọ bụrụ na Onye-nwe-anyị ewelie nzụkọ laa n'Eligwe n'ụdị ọ dị ugbu a na-agbanweghị ya agbanwe, Eligwe gaje ịdị ka ụwa ochie a nihi na anyị ga-eji eke ochie ọjọo anyị lakasịa ebe ahụ. Otewo m malitere idọkpụgharị anụ-arụ aaaam dịka ozu ana-akpụgharị n'ala n'ime ọtụtụ arọ ndi a nile. Ọ ga-amasị M ịtụpụ ya, agbalịwo M ime otu ahụ, ma ọ ka gara n'iru igosipụta onwe ya mgbe nile nke ndụ M. Ana M ekele Chineke na O kwewo nkwa ibibi eke ọjọọ nke M a n'otu ụbọchị. Ndi ahụ ghọworo nke Kraịst ka aga-agbanwe n'otu ụọchị wee mee ka ha zue oke ibi n'ime Eligwe.

Nkejị nke ikpeazụ nke Akwọkwọ Ọpụpụ17 na-asị otu a, "***14 Jehova we si Moses, De nka n'akwukwọ, ka ọ buru ihe-ncheta, me kwa ka ọ ba na nti Joshua: n'ihi na M'gēhichapusi ncheta Amalek n'okpuru elu-igwe. 15 Moses we wue ebe-ichu-àjà, kpọ aha-ya Jehova-nisi: 16 ọ si, Aka dikwasi oche-eze Ja, agha ka Jehova gēbuso Amalek site n'ọb̧ọ rue ọb̧ọ"*** Ụzọ ihe atọ dị gi mkpa icheta: Nke mbu, Chineke n'Onwe Ya gaje ibibi Amalek, nke bụ ma asụgharịa ya, Chineke n'Onwe Ya gaje ibibi eke na madụ ochie ahụ. Nke abụa, Onye-nwe-anyị agaghị enwe nkwekọrịta n'etiti Ya na madụ na eke ochie ahu. Ọ ga-ebuso Amalek agha n'ogbọ nile. Nke atọ bụ na ebum-agha ga-adigide oge ndụ nke

ụwa anyị nile. Anụ-arụ na mmụo ga-anọrịrị n’ogụ. Ọ bụ nanị Mọ-Nsọ Chineke nwere ike inye anyị mmeri.

OKWU NCHỊKỌTA

Mụ na gị kwesirị ịkpachara anya mara ụdị eke nke anyị na-azụ na nrị kwa ụbọchị, nihi na ọ bụ nke anyị azụrụ azụ ga-emesị merie nke ahụ anyị jụrụ ịzụ azụ.